

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการทดลอง และการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
SD	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน ขนาดตัวอย่าง
SS	แทน ผลบวกของค่าคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง
MS	แทน ค่าความแปรปรวน
df	แทน ระดับขั้นของความเป็นอิสระ
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงค่าเอฟ
*	แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
I	แทน ระยะของการทดลอง
G	แทน วิธีการทดลอง
I X G	แทน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของโปรแกรมการระลึกถึงความหลังต่อภาวะซึมเศร้า และความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยายโดยแบ่งเป็น 9 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้สูงอายุแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตอนที่ 2 ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตารางที่ 4

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในระยะต่าง ๆ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตารางที่ 5

ตอนที่ 6 ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตารางที่ 7

ตอนที่ 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง แสดงไว้ในตารางที่ 8

ตอนที่ 8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตารางที่ 9

ตอนที่ 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระยะต่าง ๆ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตารางที่ 10

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐาน	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	2	33.33	1	16.67
หญิง	4	66.67	5	83.33
รวม	6	100	6	100
อายุ				
60 – 65 ปี	1	16.67	0	0
66 – 70 ปี	2	33.33	1	16.67
71 – 75 ปี	3	50	5	83.33
รวม	6	100	6	100
สถานภาพสมรส				
โสด	3	50	0	0
คู่	1	16.67	1	16.67
หม้าย/หย่าหรือแยก	2	33.33	5	83.33
รวม	6	100	6	100
ระดับการศึกษา				
ไม่ได้เรียน	0	0	2	33.33
ประถมศึกษา	5	83.33	3	50
มัธยมศึกษา	1	16.67	1	16.67
รวม	6	100	6	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สูงอายุในกลุ่มทดลอง จำนวน 6 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.67 และ 33.33 ตามลำดับ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 71 – 75 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 มีสถานภาพสมรสโสด คิดเป็นร้อยละ 50 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 83.33

ผู้สูงอายุในกลุ่มควบคุม จำนวน 6 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 83.33 และ 16.67 ตามลำดับ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 71 – 75 ปี คิดเป็นร้อยละ 83.33

มีสถานภาพสมรสหม้าย คิดเป็นร้อยละ 83.33 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50

ตอนที่ 2 ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง			คนที่	กลุ่มควบคุม		
	ระยะ				ระยะ		
	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ติดตามผล		ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ติดตามผล
1	20	15	14	1	19	20	19
2	22	18	16	2	19	16	16
3	19	10	12	3	20	17	18
4	21	14	18	4	21	21	21
5	21	16	13	5	21	20	21
6	21	10	12	6	19	17	17
รวม	124	83	85		119	111	112
$\bar{X}$	20.67	13.83	14.17		19.83	18.50	18.67
SD	1.03	3.25	2.40		0.98	2.07	2.07

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองเสร็จสิ้นทันที และระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ ในกลุ่มทดลองเท่ากับ 20.67 (SD = 1.03), 13.83 (SD = 3.25) และ 14.17 (SD = 2.40) ตามลำดับ ส่วนผู้สูงอายุกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าเท่ากับ 19.83 (SD = 0.98) , 18.50 (SD = 2.07) และ 18.67 (SD = 2.07) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง

Source of variation	df	SS	MS	F
Between Subjects	11	136.89		
Group (G)	1	69.44	69.44	7.35*
SS _{w / ingroups}	10	94.44	9.44	
Within Subjects	24	224.67		
Intervals (I)	2	125.72	62.86	31.26*
I X G	2	58.72	29.36	14.60*
I x SS _{w / in Groups}	20	40.22	2.01	
Total	35	388.56		

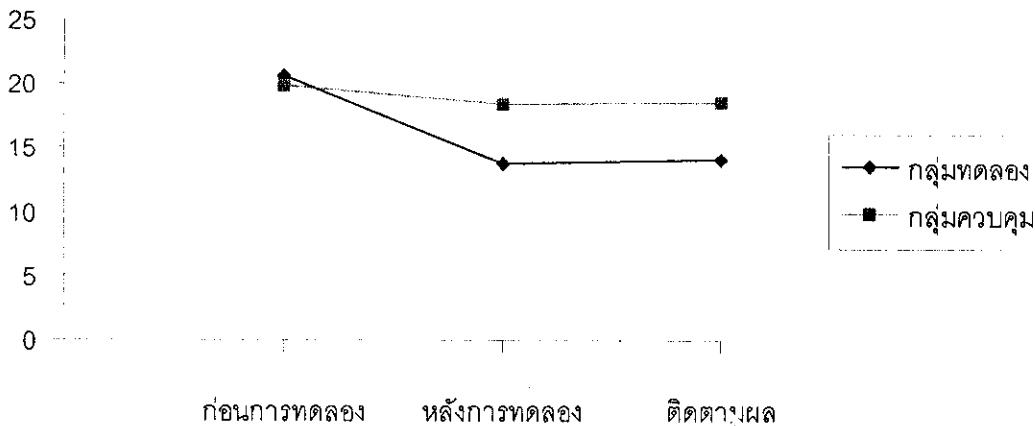
$F_{.05} (1, 10) = 4.96$, $F_{.05} (2, 20) = 3.49$

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุระหว่างระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

เนื่องจากวิธีการทดลองและระยะเวลามีปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยจึงนำเสนอกราฟรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ ดังภาพ 3

คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้า

ภาพที่ 3 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการกับระยะเวลาของการทดลองต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ

จากภาพที่ 3 พบว่า ในระยะก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใกล้เคียงกัน แต่ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ โดยในระยะหลังการทดลอง ผู้สูงอายุในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าต่ำกว่ากลุ่มควบคุม และในระยะติดตามผล ผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าต่ำกว่ากลุ่มควบคุมเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองนั้นส่งผลต่อภาวะซึมเศร้าร่วมกัน

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระบะก่อนการทดลอง ระบะหลังการทดลอง และระบะติดตามผล

Source of variation	df	SS	MS	F
ระบะก่อนการทดลอง				
Between Group	1	2.08	2.08	0.46
Within Group	30	134.67	4.49	
ระบะหลังการทดลอง				
Between Group	1	65.33	56.33	14.55*
Within Group	30	134.67	4.49	
ระบะติดตามผล				
Between Group	1	60.75	60.75	13.53*
Within Group	30	134.67	4.49	

$$F_{.05} (1, 15) = 4.54$$

หมายเหตุ: ปรับค่า df ด้วยวิธีการของ Welch – Satterthwaite (Howell, 1992, p. 470) ได้ค่า df = 15

จากตารางที่ 4 พบว่า

1. ในระบะก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ค่าเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระบะก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน
2. ในระบะหลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการตรวจสอบค่าเฉลี่ยในตารางที่ 2 และภาพที่ 3 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของกลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมในระบะหลังการทดลองเสร็จสิ้นทันที
3. ในระบะติดตามผล คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการตรวจสอบค่าเฉลี่ยในตารางที่ 2 และภาพที่ 3 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของกลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมในระบะติดตามผล

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ

Source of variation	df	SS	MS	F
กลุ่มทดลอง				
Between Subject	5	55.11		
Interval	2	138.11	89.06	27.92*
Error	10	31.89	3.19	
Total	17	265.11		
กลุ่มควบคุม				
Between Subject	5	39.33		
Interval	2	6.33	3.17	3.82
Error	10	8.34	0.83	
Total	17	54		

$F_{.05} (2, 10) = 4.10$

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 พบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เพื่อจะได้ทราบว่าระยะเวลาใดแตกต่างกัน จึงนำมาเปรียบเทียบเชิงพหุตามวิธีของนิวแมนคูลส์ ดังตารางที่ 6

2. คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยวิธีการทดสอบแบบนิวแมน – คูลส์ (Newman-Keuls Method)

	ระยะหลังการทดลอง	ระยะติดตามผล	ระยะก่อนการทดลอง
$\bar{X}$	13.83	14.17	20.67
13.83	-	0.34	6.84*
14.17		-	6.50*
20.67			-
r		2	3
$q_{.95}(r,10)$		3.15	3.88
$q_{.95}(r,10) \times \sqrt{3.19/6}$		2.30	2.83

* $p < .05$

จากตารางที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าในระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าในระยะติดตามผล ไม่แตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นั่นคือ ผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง และคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าในระยะติดตามผล ไม่แตกต่างจากระยะหลังการทดลอง

ตอนที่ 6 ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุใน
ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
แสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง
ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง			คนที่	กลุ่มควบคุม		
	ระยะ				ระยะ		
	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ติดตามผล		ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ติดตามผล
1	62	71	68	1	69	67	69
2	62	69	61	2	61	63	65
3	54	66	57	3	59	60	60
4	52	65	59	4	60	55	53
5	51	58	58	5	61	58	59
6	62	64	59	6	57	60	59
รวม	343	393	362		367	363	365
$\bar{X}$	57.17	65.50	60.33		61.17	60.50	60.83
SD	5.38	4.51	3.98		4.12	4.14	5.53

จากตารางที่ 7 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระยะก่อน
การทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ในกลุ่มทดลองเท่ากับ 57.17
(SD = 5.38), 65.50 (SD = 4.51) และ 60.33 (SD = 3.98) ตามลำดับ ส่วนผู้สูงอายุกลุ่มควบคุม
มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตเท่ากับ 61.17 (SD = 4.12), 60.50 (SD = 4.14) และ 60.83
(SD = 5.53) ตามลำดับ

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between Subjects	11	528.08		
Group (G)	1	0.25	0.25	0.05
SS _{w / ingroups}	10	527.83	52.78	
Within Subjects	24	334.67		
Intervals (I)	2	90.17	45.08	7.45*
I X G	2	123.5	61.75	10.21*
I x SS _{w / ingroups}	20	121	6.05	
Total	35	862.75		

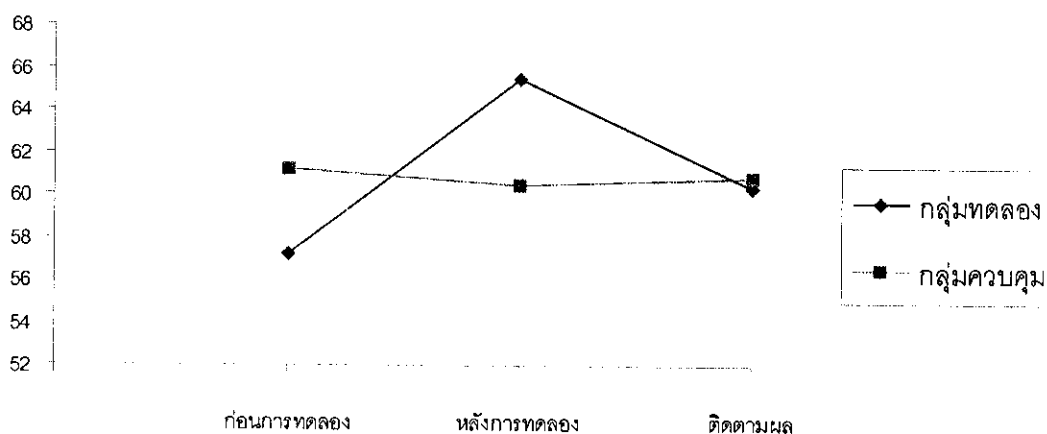
$F_{.05} (1, 10) = 4.96, F_{.05} (2, 20) = 3.49$

* $p < .05$

จากตารางที่ 8 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตระหว่างระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยรวม (Main Effect) ไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากวิธีการทดลองและระยะเวลามีปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยจึงนำเสนอกราฟรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ ดังภาพที่ 4

คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิต

ภาพที่ 4 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการกับระยะเวลาของการทดลองต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

จากภาพที่ 4 พบว่า ในระยะก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน แต่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิต โดยในระยะหลังการทดลองผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิต สูงกว่ากลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผลผู้สูงอายุในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตใกล้เคียงกับกลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่าวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองนั้นส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตร่วมกัน

ตอนที่ 8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล แสดงไว้ในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระยะก่อนการทดลอง				
Between Group	1	48	48	2.22
Within Group	30	648.33	21.63	
ระยะหลังการทดลอง				
Between Group	1	75	75	3.47
Within Group	30	648.33	21.63	
ระยะติดตามผล				
Between Group	1	0.75	0.75	0.04
Within Group	30	648.33	21.63	

$F_{.05}(1, 15) = 4.54$

หมายเหตุ: ปรับค่า df ด้วยวิธีการของ Welch – Satterthwaite (Howell, 1992, p. 470)

ได้ค่า $df = 15$

จากตารางที่ 9 พบว่า

1. ในระยะก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน
2. ในระยะหลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามจากตารางที่ 7 และภาพที่ 4 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองเพียงแต่ยังไม่ถึงระดับที่เชื่อมั่นได้เท่านั้น
3. ในระยะติดตามผล คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงไว้ในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

Source of variation	df	SS	MS	F
กลุ่มทดลอง				
Between Subject	5	250		
Interval	2	212.33	106.17	15.23*
Error	10	75.67	7.57	
Total	17	532		
กลุ่มควบคุม				
Between Subject	5	277.83		
Interval	2	1.33	0.67	0.15
Error	10	45.34	4.53	
Total	17	324.50		

$F_{.05}(2,10) = 4.10$

* $p < .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อจะได้ทราบว่าระยะเวลาคู่ใดแตกต่างกัน จึงนำมาเปรียบเทียบเชิงพหุตามวิธีของนิวแมนคูลส์ ดังตารางที่ 11

2. คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุกลุ่มทดลองใน
ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ด้วยวิธีการทดสอบ
แบบนิวแมน – คูลส์ (Newman-Keuls Method)

	ระยะก่อนการทดลอง	ระยะติดตามผล	ระยะหลังการทดลอง
$\bar{X}$	57.17	60.33	65.50
57.17	-	3.16*	8.33*
60.33		-	5.17
65.50			-
r		2	3
$q_{.95}(r, 10)$		3.15	3.88
$q_{.95}(r, 10) \times \sqrt{6.97/6}$		3.39	4.18

* $p < .05$

จากตารางที่ 11 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง
ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตในระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตในระยะติดตามผล
แตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นั่นคือ ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตในระยะหลังการ
ทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิต
ในระยะติดตามผล ไม่แตกต่างจากระยะหลังการทดลอง